Utbildningsutskottets betänkande

1982/83:12

om vissa ekonomisk-politiska åtgärder m. m. inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde (prop. 1982/83:50 bil. 3)

NIONDE HUVUDTITELN

1. **Bidrag till driften av gymnasieskolor.** Regeringen har i proposition 1982/83:50 bilaga 3 (utbildningsdepartementet) under avsnittet D. Skolväsendet punkt D 18 (s. 1–3)

1. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen har anförts dels angående beslut om ökad intagning i gymnasieskolan med 2 000 platser vårterminen 1983, dels angående beslut om möjlighet att redan fr. o. m. den 1 januari 1983 anordna yrkesinriktad filialutbildning i gymnasieskolan och att genomföra en utökning av yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan på s. k. icke gymnasieorter,

2. föreslagit riksdagen att godkänna vad som i propositionen har förordats om stimulansbidrag för budgetåret 1982/83,

3. föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av gymnasieskolor på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

Motionen

1982/83:94 av Kerstin Göthberg m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om stimulansbidrag till gymnasial lärlingsutbildning.

Utskottet

I propositionen anmäler regeringen att den tidigare i höst har beslutat om en ökning med 2 000 intagningsplatser i gymnasieskolan för läsåret 1982/83. Vidare anmäler regeringen att den beslutat att yrkesinriktad filialutbildning (jfr prop. 1981/82:157, UbU 1981/82:36, rskr 1981/82:445) skall kunna anordnas fr. o. m. den 1 januari 1983.

Slutligen anmäls att regeringen avser att besluta om utnyttjande fr. o. m. den 1 januari 1983 av de nya möjligheterna att utöka yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan på s. k. icke gymnasieorter (prop. 1982/83:12, UbU 1982/83:1, rskr 1982/83:19).

Utskottet har inget att erinra mot vad föredragande statsrådet har anmält i nu berörda hänseenden.

Främst mot bakgrund av vad kommunerna själva har anfört om

ekonomiska hinder för utbyggnad av industri- och hantverksutbildningarna i gymnasieskolan föreslås i propositionen – såvitt gäller budgetåret 1982/83 – att det tillfälliga stimulansbidraget till kommunerna för nyinrättade platser inom industri- och hantverksutbildningar fr. o. m. den 1 januari 1983 ökas från f. n. 1 500 kr. per elev till 6 000 kr. per elev. Bidraget bör enligt propositionen utgå för utbildningar som kommunerna anordnar genom beslut den 1 december 1982 eller senare. Bidraget om 6 000 kr. bör – i likhet med det nuvarande bidraget – kunna användas av kommunen för åtgärder som den finner lämpliga, dvs. t. ex. för lokaler, utrustning eller utbildning av handledare i företag som tillhandahåller utbildningsplatser.

I motion 1982/83:94 föreslås möjlighet till vidgad användning av stimulansbidraget. I syfte att stimulera utbyggnaden av den gymnasiala lärlingsutbildningen bör enligt motionärerna det förhöjda stimulansbidraget – utöver vad som gäller enligt de nuvarande reglerna – kunna användas som ett särskilt bidrag till arbetsgivare som erbjuder utbildningsplatser i gymnasial lärlingsutbildning.

Utskottet har tidigare i höst utförligt behandlat frågor rörande lärlingsutbildningen (UbU 1982/83:5). Utskottet avstyrkte då en rad förslag om ändringar i reglerna för den pågående försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning och hänvisade därvid bl. a. till att skolöverstyrelsen hösten 1983 kommer att redovisa erfarenheterna av verksamheten. Bl. a. av den anledningen bör riksdagen enligt utskottets uppfattning inte besluta om förändringar i lärlingsutbildningen i enlighet med motionens förslag. Utskottet, som tillstyrker vad föredragande statsrådet i proposition 1982/83:50 har förordat om stimulansbidrag för budgetåret 1982/83, föreslår att riksdagen avslår motion 1982/83:94.

Med hänvisning till vad som anförts föreslår utskottet vidare att riksdagen anvisar medel under förevarande anslag i enlighet med regeringens förslag.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen beträffande beslut om ökad intagning i gymnasieskolan med 2 000 platser vårterminen 1983 och beslut om möjlighet att redan fr. o. m. den 1 januari 1983 anordna yrkesinriktad filialutbildning i gymnasieskolan samt beträffande genomförandet av en utökning av yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan på s. k. icke gymnasieorter lägger till handlingarna vad regeringen har anmält i proposition 1982/83:50,
2. att riksdagen beträffande stimulansbidrag för budgetåret 1982/83 med avslag på motion 1982/83:94 godkänner vad som har förordats i proposition 1982/83:50,
3. att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:50 till *Bidrag till driften av gymnasieskolor* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under nionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

2. **Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m. m.** Regeringen har i proposition 1982/83:50 bilaga 3 (utbildningsdepartementet) under avsnittet I. Vissa inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde gemensamma ändamål punkterna I 1 och I 2 (s. 4–5) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde inom de kostnadsramar som har förordats i propositionen.

2. bemyndiga regeringen att besluta om anskaffning av utrustning inom den kostnadsram till universitets- och högskoleämbetets disposition som har förordats i propositionen.

Motionen

1982/83:101 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till finansutskottet remitterade motionen 1982/83:99 – yrkas att riksdagen avslår proposition 1982/83:50 bilaga 3 om åtgärder inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde utom såvitt avser hemställan under D 18 Bidrag till driften av gymnasieskolor.

Utskottet

I proposition 1982/83:50 förordar föredragande statsrådet att under anslaget Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde nya och ändrade kostnadsramar om sammanlagt 153 milj. kr. för åtta byggnadsobjekt förs upp i investeringsplanerna samt att under anslaget Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m. m. kostnadsramen Till universitets- och högskoleämbetets disposition (budgetåret 1982/83) räknas upp med 20 milj. kr. till sammanlagt 110 milj. kr.

Enligt motion 1982/83:101 bör riksdagen avslå förslagen om nya och ändrade kostnadsramar under nämnda anslag.

Utskottet finner det angeläget att ytterligare byggnadsobjekt igångsätts för att ge sysselsättningseffekt under år 1983. När det gäller frågan om medel till inredning och utrustning vill utskottet hänvisa till vad som i propositionen har anförts om de s. k. täckningsbidragen. Utskottet finner det motiverat att nu företa en särskild engångssatsning av resurser inom ett område som är angeläget om man vill höja den grundläggande högskoleutbildningens kvalitet. Riksdagen bör med detta avslå motion 1982/83:101. Utskottet föreslår att riksdagen på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 anvisar till Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde ett reservationsanslag av 153 000 000 kr. och till Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m. m. ett reservationsanslag av 20 000 000 kr. Medelsanvisning i denna form är ett avsteg från praxis. Av

denna åtgärd följer emellertid att anslagen inte behöver tillföras medel genom ianspråktagande av finansfullmakten.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med avslag på motion 1982/83:101 i denna del bemyndigar regeringen att besluta om byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde inom de kostnadsramar som har förordats i proposition 1982/83:50 samt till *Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under nionde huvudtiteln med anledning av proposition 1982/83:50 anvisar ett reservationsanslag av 153 000 000 kr.,
2. att riksdagen med avslag på motion 1982/83:101 i denna del bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av utrustning inom den kostnadsram till universitets- och högskoleämbetets disposition som har förordats i proposition 1982/83:50 samt till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under nionde huvudtiteln med anledning av proposition 1982/83:50 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.

Stockholm den 7 december 1982

På utbildningsutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Iris Mårtensson (s), Lars Svensson (s), Göran Allmér (m), Larz Johansson (c), Nils Berndtson (vpk) och Barbro Sandberg (fp).

Reservationer

1. Användningen av stimulansbidraget (punkt 1, mom. 2)

Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Rune Rydén (m), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Larz Johansson (c) och Barbro Sandberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar "Utskottet har" och slutar "motion 1982/83:94" bort ha följande lydelse:

Utskottet har inget att erinra mot förslaget i propositionen om höjning av stimulansbidraget för budgetåret 1982/83.

Utskottet finner det angeläget att underlätta en utbyggnad av lärlingsutbildningen. Som ett hinder för en önskad större omfattning av lärlingsutbildningen anges ofta de höga kostnader i form av löner och lönebikostnader som drabbar de hantverkare och småföretagare som erbjuder lärlingsplatser. I syfte att minska dessa kostnader bör enligt utskottets uppfattning stimulansbidraget kunna användas även som ett särskilt bidrag till arbetsgivare som åtar sig att utbilda lärlingar inom ramen för försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1982/83:94 som sin mening ger regeringen detta till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen beträffande stimulansbidrag för budgetåret 1982/83 med bifall till motion 1982/83:94 och med anledning av proposition 1982/83:50 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

2. Vissa inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde gemensamma ändamål (punkt 2)

Per Unckel, Rune Rydén, Birgitta Rydle och Göran Allmér (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Utskottet finner" och på s. 4 slutar "av finansfullmakten" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det i och för sig angeläget att de i proposition 1982/83:50 redovisade byggnadsobjekten kommer till stånd men anser att ärenden av större ekonomisk räckvidd bör beredas i vanlig ordning i det reguljära budgetarbetet. I samband därmed kan avvägningar göras gentemot andra angelägna områden. Detta är nödvändigt i rådande statsfinansiella läge. Utskottet föreslår med denna motivering att riksdagen med bifall till motion 1982/83:101 avslår proposition 1982/83:50 i denna del.

dels att utskottets hemställan under 1 och 2 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen beträffande bemyndigande om nya och ändrade kostnadsramar under anslaget Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde med bifall till motion 1982/83:101 i denna del avslår proposition 1982/83:50,
2. att riksdagen beträffande bemyndigande om anskaffning av utrustning inom viss kostnadsram under anslaget Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m. m. med bifall till motion 1982/83:101 avslår proposition 1982/83:50.